

BESLUT OM JORDBÄRSMURENS NATURRESERVAT

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 och 5 §§ miljöbalken (1998:808), att det område som avgränsas på karta enligt bilaga 1 och 2, med de gränser som slutligen märks ut i fält, som naturreservat.

Länsstyrelsen beslutar samtidigt med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken att upphäva beslutet från 1995-02-01, dnr 231-7948-94 och att delar av det område som tidigare ingick i Jordbärsmurens - Ålbos naturreservat (markerade på kartan i bilaga 1) upphör att vara naturreservat.

För att tillgodose och uppnå syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att upphäva föreskrifterna för Jordbärsmurens - Ålbos naturreservat (21 FS 1991:28 och 21FS 1995:19) enligt ovannämnda beslut och att förordna nedan angivna föreskrifter ska gälla för reservatet (se Föreskrifter för naturreservatet). Naturreservatets namn ska fortsättningsvis vara Jordbärsmurens naturreservat.

Slutligen beslutar Länsstyrelsen med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att enligt ovannämnda beslut fastställa reviderad skötselplan enligt bilaga 3 för naturreservatets långsiktiga vård. Förvaltare för naturreservatet ska även fortsättningsvis vara Länsstyrelsen.

Förevarande beslut träder i kraft när det vinner laga kraft och det ersätter därmed tidigare beslut, varvid tidigare beslut, föreskrifter och skötselplan upphör att gälla. Föreskrifterna enligt punkten C om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet och om ordningen i övrigt inom naturreservatet träder dock i kraft den dag som framgår av kungörelsen i länets författningssamling, varvid tidigare föreskrifter upphör att gälla, och dessa föreskrifter gäller därvid enligt 7 kap. 30 § andra stycket miljöbalken omedelbart, även om de överklagas.

Uppgifter om naturreservatet

Benämning:	Jordbärsmurens naturreservat
NVR-id:	21-2000714
Kommun:	Gävle
Karta:	Ekonomisk karta 12h7c och 12h8c
Lägesbeskrivning:	Ca 10 km SV om Hedesunda och ca 2 km öster om Gysinge. Se bifogad översiktskarta (bilaga 2)
Centrumkoordinater (SWEREF99TM):	N: 6688090 E: 607370
Gräns:	Se bifogad beslutskarta (bilaga 1), gränsen är markerad med den punktstreckade linjen.
Fastigheter och markägare:	Se bilaga 8
Areal:	Total areal 988 ha Därav landareal 780 ha Skogsmark 366 ha varav Produktiv skogsmark 310 ha
Förvaltare:	Länsstyrelsen
Friluftsliv:	Området är av litet intresse för friluftslivet.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara den biologiska mångfalden och att vårda och bevara den värdefulla naturmiljön i området.

Mer förtydligat är syftet med reservatet att vårda och bevara en värdefull del av Nedre Dalälvsområdet med biologiskt värdefulla våtmarker och skogar och bevara de växter och djur som är knutna till dessa. Syftet är också att kunna använda området för forskning och undervisning.

Naturreservatet omfattar natur som ingår i det europeiska nätverket Natura 2000 som upprättats med ledning av direktiv från EU. Natura 2000-habitaten 3210 (Fennoskandiska naturliga större vattendrag), 3260

(Vattendrag med flytbladsvegetation eller vattenlevande mossor), 6450 (Nordliga översvämningsängar), 7110 (Högmossar), 7140 (Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn), 9010 (Västlig taiga), 9080 (Lövsumpkog) och 9750 (Svämlövskog) ska bidra till gynnsam bevarandestatus i den biogeografiska regionen. Fåglar inom fågeldirektivet bilaga 1 (79/409/EEC) ska även de bidra till gynnsam bevarandestatus i den biogeografiska regionen. Följande arter är upptagna i fågeldirektivet och anmälda inom naturreservatet: Fiskgjuse, järpe, ljungpipare, spillkråka, sångsvan, trana och vitryggig hackspett.

Syftet skall nås genom:

- Inget skogsbruk tillåts i området
- Områdets orördhet bibehålls genom att exploateringar och arbetsföretag i området förhindras.
- Skötsel genomförs för att gynna lövnaturvärden
- Älvängar förvaltas för en öppen prägel

Föreskrifter för naturreservatet

Föreskrifterna under A och C nedan utgör inte hinder för förvaltaren av naturreservatet eller av förvaltaren utsedd uppdragstagare att utföra de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet, som framgår av föreskrifterna B1-B5 nedan och som preciseras i fastställd skötselplan. Inte heller utgör föreskrifterna hinder för Länsstyrelsen eller av Länsstyrelsen utsedd uppdragstagare att utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv, andra naturförhållanden och friluftsliv inom naturreservatet.

Föreskrifterna utgör efter tillstånd från Länsstyrelsen inte hinder för normalt underhåll av ledningar.

A. *Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden*

Utöver vad som gäller enligt andra författningar är det förbjudet att

1. avverka skog, utföra annan skogsvårdsåtgärd eller ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle, dock får de befintliga åkerkanter som finns i anslutning till reservatsgränsen underhållas upp till 3 m innanför reservatsgränsen för att nuvarande ljusinsläpp ska kunna behållas (se bilaga 6),

2. uppföra byggnad, brygga, bro, mast, antenn, torn, campingplats, luft- eller markledning, stängsel, hägnad eller annan anläggning,
3. anlägga väg, stig, vandringsled eller parkeringsplats,
4. bedriva vattenföretag, som t.ex. att utföra vattenreglering eller leda bort vatten. Dock får Finnbäcken, efter tillstånd från Länsstyrelsen, rensas till förutvarande djup och läge om den växer igen,
5. bedriva täkt, anordna upplag, borra, mejsla, måla, spränga, gräva, schakta, dämma, tippa, fylla ut, dika, dikesrensa, muddra, eller på annat sätt skada mark och block. Dock får de befintliga diken som finns i området med syfte att avföra vatten från utanförliggande områden underhållas efter tillstånd från Länsstyrelsen, se bilaga 6,
6. använda eller sprida, biologiska eller kemiska bekämpningsmedel, kalk, gödselmedel eller växtnäringssämnen,
7. framföra motordrivet fordon. Undantag gäller för älgragare eller liknande som behövs för uttransport av större vilt från området vid den jakt som är tillåten i naturreservatet. Uttransporten ska ske på så sätt att skador på mark och vegetation minimeras,
8. plantera in eller sätta ut främmande växt- eller djurart,
9. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,
10. utan länsstyrelsens tillstånd upplåta mark för organiserade tävlingar eller militära övningar,
11. bedriva mineralutvinning.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktigas ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla följande intrång.

1. Utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Uppsättning och underhåll av informationstavlor.

3. Anläggning och underhåll av stigar, informationstavlor och fågeltorn, enligt bilaga 3.
4. Undersökning och dokumentation av mark, vegetation, djurliv, andra naturförhållanden och friluftsliv.
5. Utförande av restaureringsåtgärder som omfattar avverkning, ringbarkning, fejning m.m. och eventuell uttransport av framför allt gran, stängsling av avverkade ytor för att gynna uppkomst av lövträd, slätter och röjning av älvängar, igenläggning av diken.
6. Utsättning av naturvårdsintressanta arter

C. Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet

Utöver vad som gäller enligt andra författningar är det förbjudet att

1. ta ved eller elda,
2. skada, plocka eller samla in växter, djur (inklusive insekter), svampar och lavar. Bär-, matsvamp- och blomplockning för eget behov är dock tillåten, med undantag för fridlysta och rödlistade arter,
3. klättra i boträd, uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt eller på annat sätt medvetet skada eller störa djurlivet,
4. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, eller göra annan åverkan på levande eller döda träd och växter,
5. skada fast föremål eller ytbildning såsom att omlagra eller bortföra sten eller torv,
6. medföra hund som inte är kopplad eller annat okopplat husdjur,
7. rida eller cykla i terrängen,
8. på ett störande sätt använda inspelat ljud, eller använda sådant för att locka fåglar eller andra djur,

9. framföra vattenskoter.

Föreskrifterna 3 och 6 ovan utgör inte hinder för innehavare av särskild rätt i samband med den jakt som är tillåten i naturreservatet.

Föreskriften A1 ska inte utgöra hinder för att ta ned träd som hotar att skada byggnader.

Föreskriften A8 ska inte utgöra hinder för utplantering av den hotade arten vitryggig hackspett.

Andra föreskrifter som gäller för området

Hela naturreservatet är även Natura 2000-område, Jordbärsmuren – Ålbo SE0630153. För verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-området krävs tillstånd enligt 7 kap 28 a-29 §§ Miljöbalken. För Natura 2000-området finns en upprättad bevarandeplan med Länsstyrelsens diarienummer 511-8932-06, 00-001-064.

Bakgrund

Jordbärsmurens – Ålbos naturreservat bildades ursprungligen 1990 i syfte att bevara en värdefull del av Nedre Dalälvsområdet med intressanta våtmarker och skogar. Den ursprungliga naturen ska så långt som möjligt bibehållas och lämnas för fri utveckling. Ändamålet är också att gynna hotade växter och djur. Området har också betydelse för forskning och undervisning.

Ett nytt beslut togs 1995 när de delar som ägdes av dåvarande skogsbolaget Storas marker löstes in och förbjöd skogsbruk även på dessa marker på grund av de höga naturvärdena. Men beslutet innehöll som tidigare två olika föreskriftsområden, ett där skogsbruk var tillåtet och ett där skogsbruk var förbjudet. Länsstyrelsen finner att det även finns höga naturvärden inom de delar där skogsbruk är tillåtet idag och att dessa naturvärden inte klarar skogsbruk. Länsstyrelsen anser därför att det ska vara enhetliga föreskrifter inom hela reservatet för att värna om alla naturvärden.

Förändringar i förhållande till tidigare beslut

Jordbärsmurens - Ålbos naturreservat bildades 1990 och reviderades genom beslut 1995. Det ursprungliga beslutet är nu i behov av kompletteringar och förtydliganden.

Revideringen av beslut, föreskrifter och skötselplan för Jordbärsmurens naturreservat har utgått från nuvarande förutsättningar och kunskapsläge för området. Det reviderade beslutet har också anpassats till nu gällande lagstiftning och riktlinjer. Naturreservatets syfte har omformulerats och preciserats, men syftet följer i allt väsentligt ändamålet med naturreservatet så som det formulerades då naturreservatet bildades. Flera föreskrifter har förtydligats och gjorts mer utförliga.

Följande föreskrifter innebär en skärpning jämfört med det gamla beslutet: A1-3, A5-10, B4, C1,C2 C4, C5, C7-11. Föreskrifterna har skärpts för att förhindra skador och slitage på naturmiljön inom naturreservatet och för att upprätthålla syftet med reservatet.

Ändringarna är följande i jämförelse med 1995-års beslut:

A1

Föreskriften har utvecklats till att även omfatta annan skogsvårdsåtgärd och annat dött träd än vindfälle.

A2

Reglerna har förtydligats med vad som kan räknas som anläggning

A3

Tidigare var det tillåtet att anlägga enklare drivningsvägar. I och med att skogsbruk förbjuds i hela reservatet anses det inte föreligga någon nytta med detta undantag.

A5

Föreskriften har utvecklats för att tydliggöra meningen med förbudet.

A6

Föreskriften har utvecklats till att även omfatta biologiska bekämpningsmedel och kalk.

A7

I och med att skogsbruk är förbjudet i hela reservatet tas undantaget bort för ändamålet skogsbruk.

A8

Har tillkommit för att skydda de arter som redan finns i reservatet.

A10

Har tillkommit för att Länsstyrelsen ska kunna begränsa markslitage i området.

A11

Föreskriften behövs för att det inte ska vara tillåtet att undersöka om gruvbrytning.

B4

Länsstyrelsen kan behöva göra undersökningar och dokumentera naturförhållanden och friluftsliv

B6

Det ska vara möjligt att stärka upp populationer av rödlistade arter i området. Framförallt vitryggig hackspett.

C1

Tidigare har det inte varit förbjudet att ta ved. Länsstyrelsen anser att all död ved ska få ligga kvar för att uppfylla syftet med reservatet.

C2

Föreskriften behövs för att skydda djur och växter som är hotade och för att uppfylla syftet med reservatet.

C4

Föreskriften behövs för att skydda djur och växter som är hotade och deras livsmiljöer.

C5

Föreskriften behövs för att skydda naturtyper.

C7

Föreskriften behövs för att minska eventuellt markslitage och för att uppfylla syftet med reservatet.

C8

Föreskriften behövs för att inte störa t.ex. hackspettar i deras häckning.

C9

Vattenskotrar är en ny företeelse som tidigare inte var reglerat. Dessa kan t.ex. störa rovfåglar under häckningssäsong.

Skötselplanen

Skötselplanen har utökats med mer utförliga beskrivningar för att underlätta förvaltningen av reservatet. Planerade skötselåtgärder innefattar åtgärder av

engångskaraktär såsom avverkning, ringbarkning, fejning m.m. och eventuell uttransport av framför allt gran, stängsling av avverkade ytor för att gynna uppkomst av lövträd och igenläggning av diken. Slätter och röjning av älvängar kan bli återkommande.

Ärendets handläggning

Jordbärsmurens naturreservat är ett befintligt naturreservat som bildades 1990. Arbetet med detta inleddes redan 1985. Naturvärdena dokumenterades tidigt och de belystes tydligt i Naturvårdsprogram för Nedre Dalälven från 1980. 1994 köptes den mark som ägdes av dåvarande Stora Kopparbergs Bergslags AB in av Naturvårdsverket. I samband med detta skrevs skötselplanen om och ett nytt beslut togs 1995-02-01. Det beslut som togs 1995 har två olika föreskriftsområden, ett där skogsbruk är tillåtet efter samråd med Länsstyrelsen och ett där skogsbruk är förbjudet. I stora delar av de områden där skogsbruk var tillåtet har höga naturvärden konstaterats och därför ansåg Länsstyrelsen att det fanns ett behov av att införa enhetliga föreskrifter i hela reservatet.

Ett markägarmöte hölls i juni 2005 och därefter anlätades en värderare. Fastighetskonsult Torkel Öste AB anlätades för förvärv och inlösen av området. Slutligen har ca 40 ha skog intrångsersatts och köpts av staten. Vissa gränsjusteringar har gjorts eftersom behovet av skydd inte kan motiveras, varken för naturvärden eller som skyddszon mot våtmarkerna. Dessa ändringar syns i beslutskartan (bilaga 1).

Förslag till beslut och skötselplan skickades på remiss till sakägare, myndigheter och andra berörda den 2009-11-06. Följande synpunkter inkom:

- Skogsstyrelsen har inget att erinra mot det delgivna materialet specifikt och ser vidare generellt positivt på bildande och aktiv skötsel av naturreservat
- SGU har inget att invända mot det föreslagna beslutet. De framför att det finns historiskt material som kan användas vid framtagande av informationsmaterial senare och att Jordbärsmuren utgör ett viktigt miljöhistoriskt arkiv.
- Gävle kommun anser att det är ett bra förslag som inte strider mot kommunens markanvändningsplaner eller andra allmänna intressen
- Vägverket (nuvarande Trafikverket) framför att de förutsätter att normal drift och underhåll kan genomföras utan särskilda restriktioner för väg 56. Vägverket ser också att en tidig kontakt tas för diskussion om utformning av anslutning samt vägvisning.
- Uppsala stift framför att förslaget tillstyrkes.

- Länsstyrelsen Uppsala län har inga synpunkter på förslaget till beslut. De lämnar synpunkter på skötselplanen att det är mycket positivt att det nya förslaget ger en mer aktiv skötsel som kan kompensera för de naturliga störningsfaktorer som saknas. Vidare framför de att Skötselområde 1 bör döpas om till äldre barrskog. Uppsalas Länsstyrelse anser att man bör överväga att föra in en möjlighet att ta ut delar av det avverkade virket för att minska problematiken med granbarkborre och att vissa delar kan bli svårframkomliga efter åtgärden. Man bör även under skötselåtgärder dela upp vilka skötselåtgärder som ska göras i hela området och vilka åtgärder som skall göras i löv- eller grandominerade delområden. Det bör tydliggöras vad som räknas som lövdominerade områden. Inom skötselområde 3 anser de att skapa luckor i lövföryngringen känns överflödigt. I skötselområde 6 anser de att målbilden bör omformuleras. För att förbättra tydligheten bör man i skötselplanen beskriva vad som gäller för de fritidshus och eventuell ”tomtmark” som finns i reservatet. Får man ta bort träd som hotar att falla över en byggnad? Man bör också beskriva vad som gäller för de ängslador som beskrivs under kulturhistoriska bevarandevärden. Byggnader i reservatet bör markeras på karta.
- Länsstyrelsen Värmland är i överlag mycket positiv till reviderat förslag på beslut och skötselplan. De föreslår även att Länsstyrelsen Gävleborg bör göra en ny bedömning av vilka ytterligare åtgärder som kan och bör skrivas in i reservatsbeslutet och skötselplanen. De är mycket positiva till förslaget eftersom området hyser en stor potential för den vitryggiga hackspetten överlevnad och dess framtid. Skydd och återskapande av lövrika skogar i och omkring nationalparken anses nödvändigt och en förutsättning för artens överlevnads-, häcknings- och spridningsmöjligheter. På skötselplanen framför Länsstyrelsen Värmland synpunkter om att trädslaget asp i alla åldrar bör tas upp som en prioriterad art som har ett särskilt bevarandevärde generellt i området. Även döende och döda träd bör tas upp som en struktur med ett särskilt bevarandevärde. Inom skötselområde 2 framför de att frihuggande av asp bör ingå som en punkt när det är gynnsamt tillstånd. Vidare för de fram att målet med död ved är svår tolkad. Inom skötselområde 3 framför Länsstyrelsen Värmland att Länsstyrelsen bör satsa på rena lövskogar och att det ska vara en nollvision mot gran och att bevarandemålen skrivs om för att framställa detta. I skötselområde 4 föreslår Länsstyrelsen Värmland att införande av naturvårdsbränning vore positivt. Inom skötselområde 6 anser Länsstyrelsen Värmland att det är mycket viktigt att inte gå för hårt

med röjningar av Salix i älvängar och att det därför bör sparas rikligt i kantzoner.

- Naturskyddsföreningen framför att de stödjer förslaget och att förslaget är ett utmärkt exempel på hur naturvärden knutna till löv bör skötas i Nedre Dalälven.
- Naturvårdsverket tillstyrker inte förslaget i remissversionens form där de anser att stora delar av skötselområde 2 ska lämnas för fri utveckling. Naturvårdsverket anser att det skulle krävas synnerliga skäl i remissförslagets form och att dessa synnerliga skäl inte hade redovisats.

Länsstyrelsen har tagit till sig av synpunkterna och arbetat in förslagen till stor del i både beslut och skötselplan. Länsstyrelsen har enligt Naturvårdsverkets önskemål utvecklat resonemanget om synnerliga skäl och fört en vidare diskussion om detta tillsammans med Naturvårdsverket.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 1 kap. 1 § andra stycket miljöbalken ska densamma tillämpas så att bl.a. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras.

Enligt 7 kap. 4 § första stycket miljöbalken får länsstyrelsen förklara ett mark- eller vattenområde som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet.

Enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken, följer att det i beslutet ska anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet. Enligt paragrafens tredje stycke får länsstyrelsen meddela beslut om nya inskränkningar eller nya skäl för naturreservat om det behövs för att uppnå syftet med skyddet.

Enligt 7 kap. 6 § miljöbalken får länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla visst intrång om det behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet.

Enligt 7 kap. 7 § miljöbalken får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslut som den har meddelat enligt 7 kap. 4-6 §§ miljöbalken om det finns synnerliga skäl. Bestämmelsen omfattar såväl den geografiska omfattningen av reservatet som syftet och de föreskrifter enligt 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken som gäller i området. Beslut om upphävande får meddelas endast om intrånget i naturvärdet

kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område.

Enligt 7 kap. 30 § första stycket miljöbalken jämfört med 22 § första meningen förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. får länsstyrelsen meddela föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet.

Utredningen i ärendet

Beskrivning av området

Jordbärsmurens naturreservat är beläget ca 10 km SV om Hedesunda i Gävle kommun respektive 2 km öster om Gysinge. Jordbärsmurens naturreservat består dels av högmossen Jordbärsmuren men även av de älvängar runt Ålboån och Finnbäcken och de skogsklädda moränåsar som finns norr om Jordbärsmuren.

Beskrivning av prioriterade bevarandevärden

Jordbärsmuren utgörs av en högmossa utan gölar. Mossens inre trädlösa plan som är svagt välvt utgörs av en ca 200 ha stor yta som kantas av en bård av tallsumpskog. Mot fastmarken i väster finns välutbildade, blöta kärr, så kallade laggkärr. Fågelfaunan på myren är mycket rik och bland annat häckar storspov och ljungpipare. Jordbärsmuren anses vara Sveriges största oskadade och mest regelbundna koncentriska mosse utan gölar.

Norr om Jordbärsmuren mynnar Ålboån och Finnbäcken ut i Dalälven. Åarna omges av älvängar och våtmarker. Älvängarna utnyttjades fram till 50-talet för slåtter. Sedan denna drift har upphört pågår en invandring av viden, björk och asp i ängarna. Invandringen är särskilt påtagligt i kantzonerna.

Mellan och runt Ålboån och Finnbäcken bryts området upp av moränryggar som beskogas mestadels med lövrik barrskog. Bitvis är det mer lövdominerat och det finns mindre bestånd som är ekdominerade. I övrigt utgörs lövet av främst asp och björk men med inslag av ask och lind. Hassel förekommer spritt i området.

Skogsbruk har förekommit i modern tid men det finns fortfarande höga naturvärden och dessa är främst knutna till den höga andelen lövträd. I östra

kanten på området finns några äldre tallar med högt naturvärde. Områdets höga andel löv och där enstaka bestånd står ogallrade under lång tid har lett till en stor andel döda stående lövträd. Detta i sin tur har lett till en biologiskt värdefull insektsfauna som också lockar ett flertal hackspettsarter. Den höga andelen löv bidrar också till att det även i övrigt är ett rikt fågelliv i området.

Vid en inventering med avseende på rödlistade lavar har det observerats ett flertal signalarter och rödlistade lavar bl.a. aspgelélav (NT), läderlappsav (NT), slanklav, slät fjällav (NT), stor knopplav, Brunpudrad nållav, parknål (NT), strandskinnlav (EN), skinnlav, lunglav (NT), gytterlav, grynig filtav, korallblylav, småflikig brosklav (NT) och rödbrun blekspik (NT). Till dessa har det även hittats platt fjädermossa, asphättemossa, allémossa, stor aspticka (NT) och talticka(NT).

På älvängarna kan man finna sumpviol (VU) vilket är en signalart för skyddsvärda älvängar.

Vid inventering av skalbaggsfaunan har det påträffats svart ögonknäppare (NT), orange rödbeck (NT), platt gångbagge(NT), aspbackgnagare (NT), svartspetsad rödbeck (NT) och *Microrhagus lepidus*(NT).

Andra sakförhållanden med betydelse för avgörandet att bilda naturreservat

Jordbärsmurens naturreservat ingår i riksintresse för naturvård, N96, Nedre Dalälven och i riksintresse för friluftsliv, F5, Nedre dalälvsområdet.

Området finns upptaget i Natura 2000-nätverket både inom fågeldirektivet och inom habitatdirektivet. Området heter Jordbärsmuren – Ålbo NR och har site-kod SE0630153.

Färnebofjärdens nationalpark är belägen endast 2,5 km från naturreservatet.

Området ligger inom trakten Färnebofjärden - Kalkområdet som i "Strategi för formellt skydd av värdefulla skogar i Gävleborgs län" är en utpekad värdestrakt för torr till frisk barrblandskog, torr till frisk löv- & lövblandad barrskog, fuktig barrblandskog och fuktig löv- & lövblandad barrskog. Detta innebär att området har goda möjligheter att bevara skogliga arter och strukturer långsiktigt. Inom samma strategi anses det också att lövstrandskogar är en prioriterad skogstyp på grund av att det endast är små arealer skyddade nationellt. I Jordbärsmurens naturreservat finns det stora arealer med lövstrandskogar. Även medelålders till sena lövsuccessioner anses vara en prioriterad skogstyp nationellt. Jordbärsmurens naturreservat innehåller stora områden med lövskog och lövblandad barrskog. Att området både ingår i en värdestrakt och innehåller prioriterade skogstyper

gör att Jordbärsmurens naturreservat bör prioriteras för skydd inom Gävleborgs län.

Området behöver skyddas för att tillgodose behovet av naturskogsområden och för att bevara skogslevande djur och växter. Området bidrar därmed till att uppfylla miljömålet "Levande skogar" delmål 1 och är ett bra exempel på den typ av områden som ska prioriteras enligt Länsstyrelsens och Skogsstyrelsens strategi för formellt skydd av skog i Gävleborgs län (Länsstyrelsens rapport 2006:19-21). Länsstyrelsen bedömer att naturreservat är den lämpligaste skyddsformen.

Jordbärsmuren ingår också i myrskyddsplanen med objektsnummer X27. Enligt miljömålet myllrande våtmarker delmål 1 ska landets mest skyddsvärda myrar skyddas ha ett långsiktigt skydd senast år 2010. Detta fortsatta beslut om att skydda Jordbärsmuren från exploatering bidrar till att uppfylla miljömålet myllrande våtmarker.

Enligt kommunens översiktsplan ingår naturreservatet i område av intresse för naturvården. Länsstyrelsen bedömer därför att bildandet av naturreservatet överensstämmer med intentionerna i kommunens översiktsplan.

Länsstyrelsens bedömning och intresseprövning

Motiv till ändringarna

Området anmäldes som Natura 2000-område enligt både art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet 1997, dvs. efter det senaste beslutet. Ingående skogliga naturtyper är Västlig taiga, lövsumpskogar, svämlövskog och svämädellövskog. Ingående arter enligt fågeldirektivet är bland annat järpe, fiskgjuse, spillkråka och vitryggig hackspett. Dessa naturtyper och arter är helt eller delvis knutna till förekomsten av lövträd eller andelen löv i landskapet. Vitryggig hackspett är troligtvis den mest krävande av de anmälda arterna. Lämpliga miljöer utgörs av nästan rena lövskogsbiotoper. Normala revir utgörs av ca 100 ha lövskog där 20 – 25 % av virkesvolymen består av döda eller döende träd.

Enligt 16 § områdesskyddsförordningen måste myndigheter särskilt bevaka att en gynnsam bevarandestatus bibehålls eller återställs för berörda livsmiljöer och arter. Vitryggig hackspett som är anmäld i området enligt fågeldirektivet har inte gynnsam bevarandestatus varken i naturreservatet eller i nationen. Vitryggig hackspett har runt Dalälven en av sina få fasta förekomster i Sverige. Enligt det fastställda åtgärdsprogrammet för vitryggig hackspett anges Nedre Dalälvsområdet vara en av de regioner som ska bidra till att arten når gynnsam bevarande status och Jordbärsmurens

naturreservat är ett av de områden som ska kunna bidra till detta. Vid en översyn av reservatet inom åtgärdsprogrammet för vitryggig hackspett har det framkommit att genom restaurering av de lövdominerade skogarna skulle reservatet kunna hysa åtminstone 1 par av vitryggig hackspett. Samtidigt ska det påminnas om att Vitryggig hackspett är en paraplyart där ca 200 andra rödlistade arter kan följa efter i dess fotspår.

Eftersom beslutet om Natura 2000 är taget efter det senaste beslutet om naturreservat har vare sig beslutet eller skötselplanen anpassats till Natura 2000 lagstiftningen.

I den bevarandeplan som har upprättats anges ett av hotet mot området vara granetablering i lövdominerade eller luckiga delar.

I de förarbeten som finns till reservatets uppkomst framgår det att det är de lövrika skogarna med ek och asp som anses ha högst skyddsvärde när det gäller de skogliga miljöerna. De allra flesta skyddsvärda arter som har hittats vid inventeringar i området är knutna till lövskog och lövträd och då framför allt asp och ek. Vid en jämförelse mellan den naturvårdsinriktade skötselplan som togs fram 1987 vid bildandet av reservatet och den värdering som gjordes 2005 inför denna revidering framgår det att andelen gran troligen har ökat mellan de två tidpunkterna. På sikt bedömer därför Länsstyrelsen att det finns en risk med att de naturvärden som pekades ut vid bildandet kommer att försvinna om inte några åtgärder görs, därför anser Länsstyrelsen att syftet med reservatet ska ändras genom att ta bort syftet med *Den ursprungliga naturen ska så långt som möjligt bibehållas och lämnas för fri utveckling* för att anpassa skyddet till den kunskap som finns idag om igenväxtningsproblematik. Länsstyrelsen anser att det är viktigare att de arter som är hotade i området får en långsiktig fristad. Enligt förarbetet till miljöbalken (Prop. 1997/98:45) framgår det att ett naturreservat ska vara ett definitivt skydd. För att behålla de arter och naturtyper som området ursprungligen skyddades för måste förvaltningsinriktningen ändras. Med ovanstående resonemang anser Länsstyrelsen att det finns skäl enligt 7 kap. 5 § miljöbalken att meddela beslut om nya föreskrifter, syfte och skötselplan för Jordbärsmurens naturreservat.

Inom ett område, ca 4 ha, har reservatets gräns minskats i förhållande till det gamla beslutet. Skogsbruk är tillåtet i området enligt det gamla beslutet och området är gallrat i nutid. För detta område kan inte behovet av skydd motiveras, varken för naturvärden eller som skyddszon får våtmarkerna. Länsstyrelsen får upphäva beslut om bildande av naturreservat som den har meddelat för ett område enligt 7 kap 4-6 §§ miljöbalken om det finns synnerliga skäl (7 kap 7 § miljöbalken). Vidare krävs enligt samma paragraf att intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område. Synnerliga skäl kan enligt

motiven föreligga om en väsentlig ändring skett av området eller om förutsättningarna för det skyddade området väsentligt har ändrats. Länsstyrelsen bedömer med stöd av det som framförts ovan att det finns synnerliga skäl för att ändra gränserna och minska det geografiska området som omfattas av Jordbärsmurens - Ålbos naturreservat, samt att upphäva de föreskrifter som gäller i den del som utesluts. Mot bakgrund av det skärpta förbudet mot skogsbruk och annan exploatering, finner Länsstyrelsen att intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning. Länsstyrelsen bedömer vidare att det ursprungliga syftet med Jordbärsmurens - Ålbos naturreservat även fortsättningsvis kommer att uppfyllas.

Bedömning

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, andra arbetsföretag eller anläggningar ej går att förena med bevarande av områdets värden. Området är av stort värde för bevarande av den biologiska mångfalden. Detta är därför enligt Länsstyrelsens uppfattning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken bör skyddas i form av naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken. Detta bedöms vara förenligt med en från allmän synpunkt godtagbar användning av mark- och vattenresurser enligt 3 och 4 kap. miljöbalken.

Enligt kommunens översiktsplan från 1990 ingår naturreservatet i område för naturvården. Länsstyrelsen bedömer därför att bildandet av naturreservatet överensstämmer med intentionerna i kommunens översiktsplan.

Länsstyrelsen bedömer att de positiva effekterna för den biologiska mångfalden och allmänheten är stora och överväger de negativa effekterna dels för allmänheten och dels för berörda fastighets- och sakägare. I reservatsbildningsprocessen ingår som en del att i alla frågor göra en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen med den utgångspunkten att det ska finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas genom förbudet/inskränkningen, och den belastning som förbudet/inskränkningen har för den enskilde. Länsstyrelsen menar att den avgränsning av naturreservatet och de inskränkningar som gjorts av markanvändningen är nödvändiga, och att de inte går längre än vad som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet. Länsstyrelsens ställningstagande i denna del har skett med tillämpning av proportionalitetsprincipen. Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås.

Intresseprövning

I reservatsbildningsprocessen ingår som en del att i alla frågor göra en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen med den utgångspunkten att det ska finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas genom förbudet/inskränkningen, och den belastning som förbudet/inskränkningen har för den enskilde. Länsstyrelsen menar att den avgränsning av naturreservatet och de inskränkningar som gjorts i rätten att använda mark- och vattenområden är nödvändiga, och att de inte går längre än vad som krävs för att uppnå syftet med naturreservatet. Länsstyrelsen har beaktat proportionalitetsprincipen.

Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Upplysningar

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte (7 kap. 26 § miljöbalken). Enligt 7 kap. 7 § sista stycket miljöbalken gäller att beslut om dispens får meddelas endast om intrånget i naturvårdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område.

Länsstyrelsen ska bedriva tillsyn över naturreservatet. I tillsynen ingår att tillse att reservatsföreskrifterna följs.

Av 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken följer bland annat att det kan medföra straffansvar att orsaka skada i eller bryta mot föreskrift som meddelats för ett naturreservat.

Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Eftersom området är till för att stärka den biologiska mångfalden ska vindfällan och stormskadad skog lämnas. Bestämmelserna i 5, 6 och 10 §§ skogsvårdslagen (1979:429) ska inte tillämpas inom naturreservatet.

Av 7 kap. 5 § miljöbalken framgår att om det senare visar sig finnas nya skäl eller behövas ytterligare inskränkningar för att uppnå syftet med skyddet, får Länsstyrelsen meddela beslut om detta.

Förbudet mot att avverka skog, utföra annan skogsvårdsåtgärd eller ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle, medför att pågående markanvändning avsevärt försvåras på de berörda fastigheterna. Överenskommelse om ersättning enligt 34 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. och enligt 31 kap. miljöbalken har därför träffats med berörda sakägare.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 7.

Beslut i ärendet har fattats av landshövding Barbro Holmberg. I den slutliga handläggningen har även deltagit enhetschef Ann Gudéhn, jurist Ann-Charlotte Nyman, biolog Ida Svartholm, biolog Jonas Lundin och biolog Robert Ahlberg, den sistnämnda föredragande.

Barbro Holmberg

Robert Ahlberg

Bilagor:

1. Beslutskarta
2. Översiktskarta
3. Skötselplan
4. Brytpunktskarta
5. Sändlista
6. Föreskriftskarta
7. Hur man överklagar
8. Fastigheter och markägare

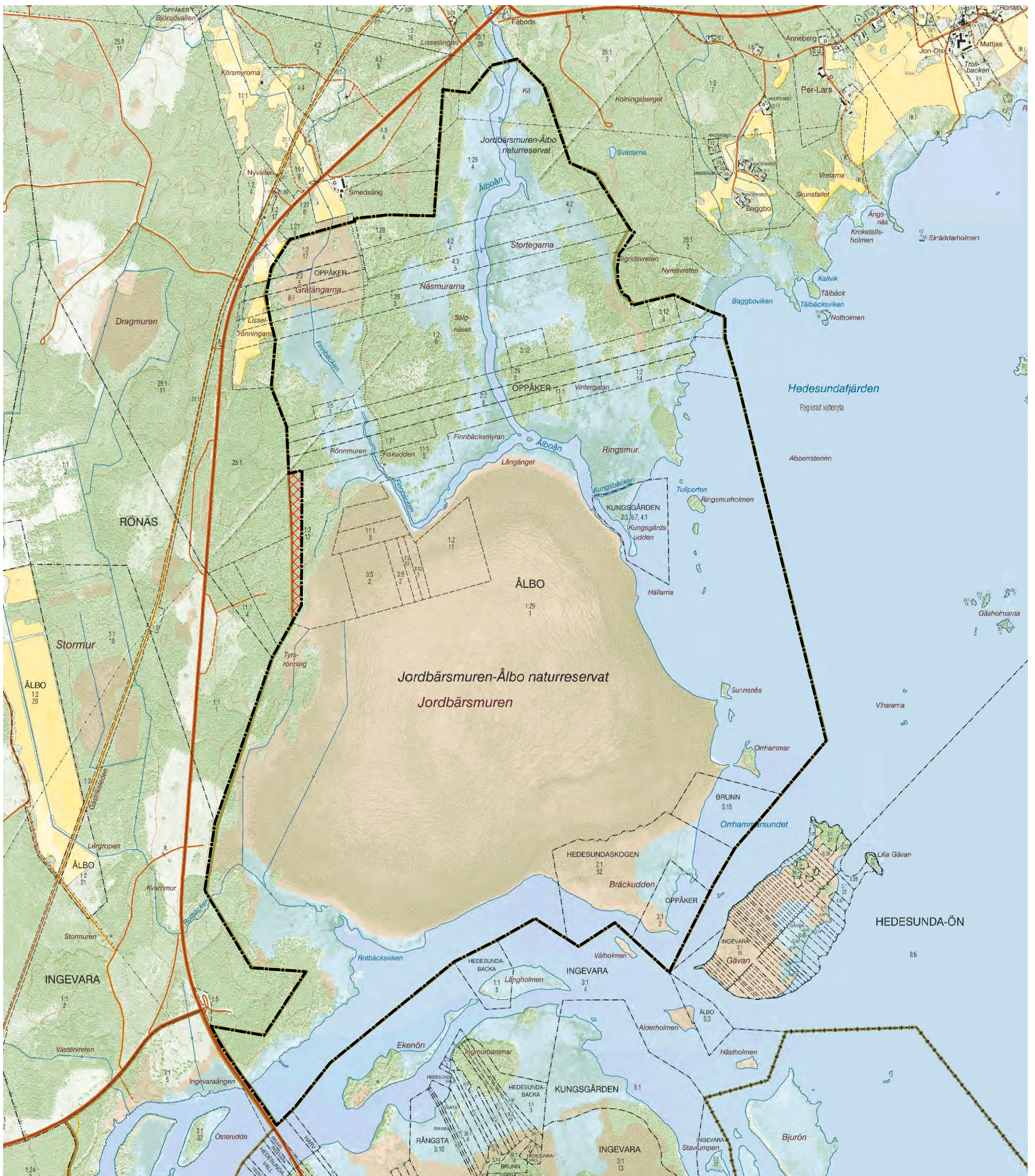
Länsstyrelsen
Gävleborg

Tillhör beslut
2014-07-01

Dnr 511-5524-11
80-219

Bilaga 1

Jordbärsmurens naturreservat Beslutskarta

N

Beslutskarta för Jordbärsmurens naturreservat
Gränsen är inmätt i fält

- Gräns för naturreservatet
- Fastighetsgränser
- Området upphävs som naturreservat

© Lantmäteriet

Bakgrundskarta: Fastighetskartan

Skala 1:20 000

Centrumkoordinater N: 6688090 E: 607370

0 100 200 400 600 800 1 000 Meter

Postadress

Besöksadress

Telefon

Faxnummer

E-post adress

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Borgmästarplan

010-225 10 00

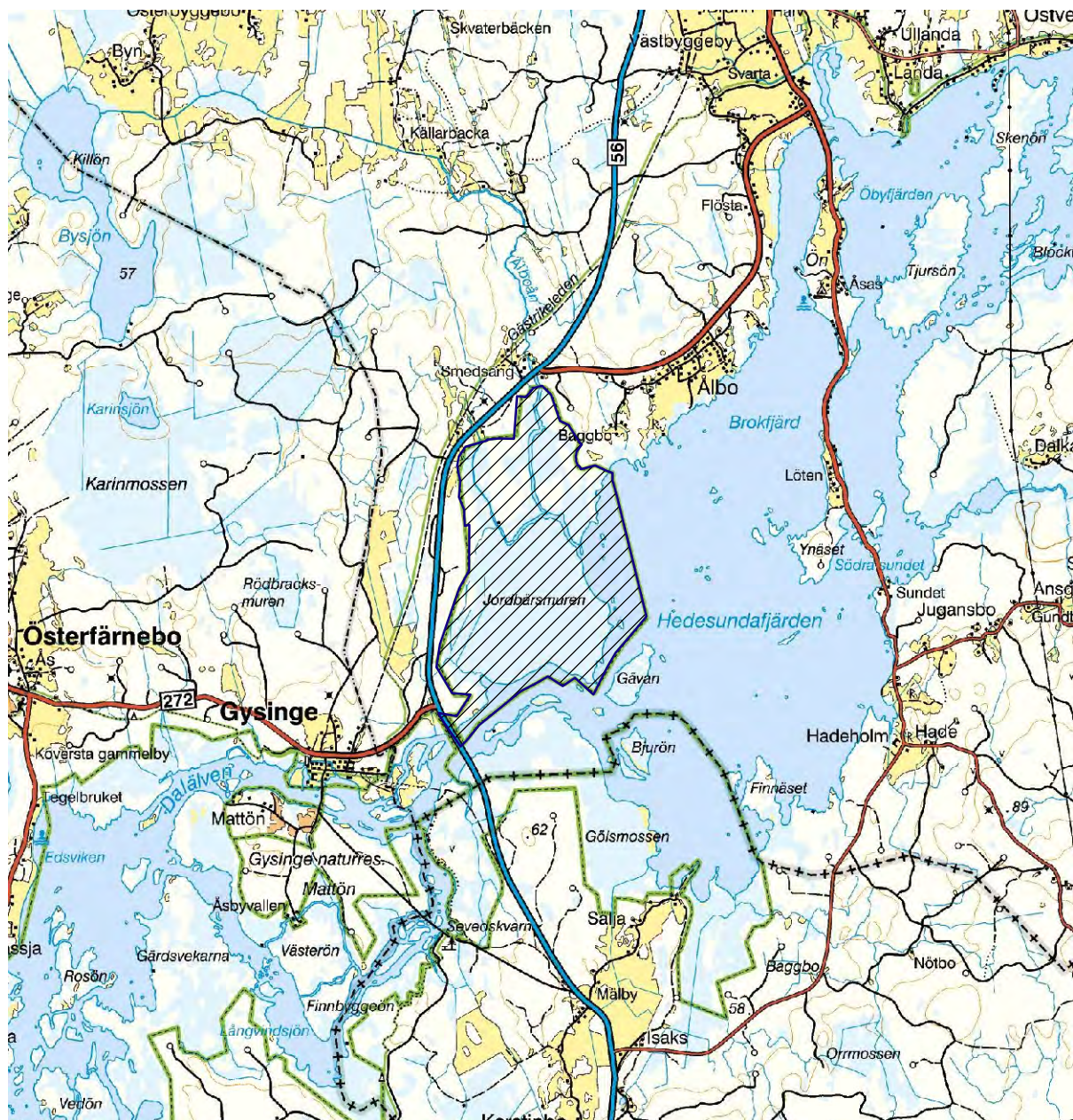
010-225 11 50

gavleborg@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen
Gävleborg

Jordbärsmurens naturreservat Översiktskarta

Bakgrundskarta: Vägkartan

Centrumkoordinater N: 6688090 E: 607370

Skala 1:100 000

 Jordbärsmurens naturreservat

0 1 2 3 4 5 6 Kilometer

© Lantmäteriet

Postadress

Besöksadress

Telefon

Faxnummer

E-post adress

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Borgmästarplan

010-225 10 00

010-225 11 50

gavleborg@lansstyrelsen.se

Naturvårdsenheten

Se sändlista

SKÖTSELPLAN FÖR JORDBÄRSMURENS NATURRESERVAT

BESKRIVNINGSDDEL

1. Beskrivning av bevarandevärdena

1.1 Administrativa data

Objektnamn	Jordbärsmurens naturreservat																
RegDOS-id:	21-2000714																
Län	Gävleborgs län																
Kommun	Gävle																
Arealer (från VIC Natur):	Total areal 988 ha Därav landareal 780 ha Produktiv skogsmark 310 ha																
Naturtyper (Natura 2000 habitattyper):	<table> <tr> <td>3210 Fennoskandiska naturliga större vattendrag</td><td>192,7</td></tr> <tr> <td>3260 Vattendrag med flytbladsvegetation eller vattenlevande mossor</td><td>19,7</td></tr> <tr> <td>6450 Nordliga översvämningsängar</td><td>56,3</td></tr> <tr> <td>7110 Högmossar</td><td>378,6</td></tr> <tr> <td>7140 Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn</td><td>37,6</td></tr> <tr> <td>9010 Västlig taiga</td><td>35,6</td></tr> <tr> <td>9080 Lövsumpkog</td><td>6,3</td></tr> <tr> <td>9750 Svämlövskog</td><td>41,5</td></tr> </table>	3210 Fennoskandiska naturliga större vattendrag	192,7	3260 Vattendrag med flytbladsvegetation eller vattenlevande mossor	19,7	6450 Nordliga översvämningsängar	56,3	7110 Högmossar	378,6	7140 Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn	37,6	9010 Västlig taiga	35,6	9080 Lövsumpkog	6,3	9750 Svämlövskog	41,5
3210 Fennoskandiska naturliga större vattendrag	192,7																
3260 Vattendrag med flytbladsvegetation eller vattenlevande mossor	19,7																
6450 Nordliga översvämningsängar	56,3																
7110 Högmossar	378,6																
7140 Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn	37,6																
9010 Västlig taiga	35,6																
9080 Lövsumpkog	6,3																
9750 Svämlövskog	41,5																
Naturtyper enligt Metrias naturtypskartering, hektar (KNAS):	<table> <tr> <td>Tallskog</td><td>8,8</td></tr> <tr> <td>Granskog</td><td>6,4</td></tr> <tr> <td>Barrblandskog</td><td>8,6</td></tr> <tr> <td>Barrsumpskog</td><td>137,8</td></tr> <tr> <td>Lövblandad barrskog</td><td>62,7</td></tr> <tr> <td>Triviallövskog</td><td>50,3</td></tr> </table>	Tallskog	8,8	Granskog	6,4	Barrblandskog	8,6	Barrsumpskog	137,8	Lövblandad barrskog	62,7	Triviallövskog	50,3				
Tallskog	8,8																
Granskog	6,4																
Barrblandskog	8,6																
Barrsumpskog	137,8																
Lövblandad barrskog	62,7																
Triviallövskog	50,3																

2014-03-21

	Lövsumpskog 12,0 Hygge 23,8 Produktiv skogsmark 310,7 Impediment 8,6 Våtmark 343,0 Övrig våtmark 50,9 Övrig öppen mark 20,0 Sötvatten 207,6 Total areal 988,2
Prioriterade bevarandevärden: Markslag Naturtyper Strukturer Arter	Skog och våtmark Alla (se ovan) Högmosse, trädslaget asp, gammal ek, gammal tall, gamla aspar, älvängar, döende och döda träd. Ljungpipare Trana Grönbena Fiskgjuse Aspgelélav (NT) Läderlappslav (NT) Slanklav Slät fjälllav (NT) Stor knopplav Brunpudrad nållav Parknål Strandskinnlav (EN) Skinslav Lunglav (NT) Gytterlav, Grynig filtlav, Korallblylav Småflikig brosklav (NT) Rännformig brosklav (VU) Rödbrun blekspik (NT) Platt fjädermossa Asphättemossa Allémossa Stor aspticka (NT) Tallticka (NT) Svart ögonknäppare (NT)

2014-03-21

	Orange rödrock(NT) Platt gångbagge(NT) Aspbarkgnagare (NT) Svartspetsad rödrock (NT) Sumpviol (VU)
Anläggningar	2 fritidshus med tillhörande uthus 2 st. kraftledningar

1.2 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

Jordbärsmuren ligger intill Dalälven i närheten av Gysinge och Gysinge bruk. Det kan därför antas att skogen har brukats hårt redan från bruksperioden och kanske tidigare än så. Älvängarna har utnyttjats för slåtter och skogarna utnyttjades även till skogsbyte. Älvängsslåttern upphörde i Dalälvsområdet på 50-talet. Skogsbruk har förekommit i modern tid inom området men överraskande mycket löv har lämnats, kanske p.g.a. bristande efterfrågan under de perioder det har avverkats i området. Skogen är idag i allmänhet ca 100 år med bitar som är betydligt yngre. Det finns även ca 20-åriga ungskogar där förnygringen till största delen utgörs av löv och då framför allt asp. Det ursprungliga reservatet tillkom 1990 och till detta upprättades en NISP, naturvårdsinriktad skogsbruksplan, för området. NISP:en fastslog att skogsbruket skulle prioritera lövet och så har även gjorts.

1.3 Områdets bevarandevärden

1.3.1 Biologiska bevarandevärden

Skogarna i reservatet är väldigt lövrika särskilt stor förekomst av asp. I strandkanten mot våtmarkerna dominerar aspen helt tillsammans med enstaka äldre vidkroniga ekar. I strandskogen mot Ålboån har det även hittats strandskinnlav som är stark hotad (EN). Lokalerna runt Dalälven är extra skyddsvärda eftersom strandskinnlaven här har sin huvudutbredning i Sverige. På asparna kan man även finna arter som t.ex. gelélavar, småflikig brosklav (NT) och brunpudrad nållav.

På moränryggarna växer det blandskog med asp, björk, gran, ek och bitvis lind. Hassel förekommer sporadiskt. Lövinslaget växlar inom området men ofta kan det vara så stort som 60-70 % av stammarna och volymen. På de avverkade ytorna är det en påtaglig förnygring av löv och då framförallt asp. Det stora lövinslaget har gjort att insekts- och fågelfaunan är mycket variationsrik. Bland annat kan man här höra mindre hackspett och tretåig hackspett trumma för sitt revir. På högmossen och i älvängarna häckar bl.a. storspov, ljunpipare, grönben och trana. I landskapet runt omkring finns det också flera häckande rovfåglar som t.ex. fiskluse och havsörn.

Älvängarna slåtrades så sent som fram till 50-talet och idag håller de långsamt på att växa igen med viden, asp och björk. Sedan kraftverksutbyggnaden i Söderfors på 70-talet har även vattennivån höjts ca 60 cm vilket gjort att älvängarna har blivit blötare och många av de biologiska värdena har gått förlorade men man kan fortfarande hitta sumpviol i vissa ängar.

1.3.2 Kulturhistoriska bevarandevärden

Inom området finns lämningar i form av äldre slätterlador.

1.3.3 Geovetenskapliga bevarandevärden

Jordbärsmuren utgörs av en högmosse utan gölar. Mossens inre trädlösa plan som är svagt välvt utgörs av en ca 200 ha stor yta som kantas av en tallsumpskog. Mot fastmarken i väster finns välutvecklade, blöta kärr, så kallade laggkärr. Jordbärsmuren anses vara Sveriges största oskadade och mest regelbundna koncentrisk mosse utan gölar och är av riksintresse.

1.3.4 Bevarandevärden för friluftsliv

Området är av litet intresse för friluftslivet.

1.5 Källförteckning

- Lantmäteriet, historiska kartor. www.lm.se
- Artportalen, Artdatabanken, www.artportalen.com
- Värdefull natur i Gävleborg – Naturvårdsprogram. Länsstyrelsen Gävleborg. Rapport 1997:12.
- Skyddsvärda myrar i Gävleborgs län. Länsstyrelsen Gävleborg. Rapport 1985:2.
- Strategi för formellt skydd av skog i Gävleborgs län. Länsstyrelsen Gävleborg. Rapport 2006:19.

PLANDEL

2. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Naturreservatet är indelat i 7 skötselområden, vilka utgår från den skötsel som ska genomföras. Skötselområdena är:

- 1: Barrblandskogar med höga naturvärden
- 2: Mosaikartade lövdominerade skogar
- 3: Ungskogar med stor andel löv
- 4: Ungskogar med stor andel barr
- 5: Våtmarker
- 6: Älvängar
- 7: Högmosse

2014-03-21

- 8: Vatten
- 9: Fåglar
- 10: Friluftsliv

Skötselplanens skötselområde 1:

Barrblandskogar med höga naturvärden

5,6 ha

Skötselområdet utgörs av största delen av myrholmar uppbyggda av morän. Skogen är till största delen äldre barrblandskog med enstaka gammeltallar.

Målbild:

Barnnaturskogar rika på naturliga strukturer så som äldre träd, död ved och en god åldersspridning.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Utbredningen Västlig taiga 5 ha
- Död ved i olika former förekommer med minst 20 kubikmeter/hektar sett över hela skötselområdet, med ett nedre gränsvärde på 10 kubikmeter/hektar, med minst 5 lågor per hektar, beräknat över hela skötselområdet
- Typiska arter så som knärot, linnea, granticka, vedticka, fiskljuse, talltita ska finnas i gynnsamt tillstånd.

Skötselåtgärder

Inga skötselåtgärder är planerade för tillfället.

Skötselplanens skötselområde 2:

Mosaikartade lövdominerade skogar

144,7 ha

Skötselområdet är mycket varierande från rena lövskogar till barrblandskogar. Det finns både gallrade bestånd och områden som stått orörda under lång tid. Skogen växer övervägande på moränmarker och av lågörtstyp.

Målbild:

En lövdominerad skog rik på strukturer så som död ved och en god återetablering av löv. De gamla tallar som växer i kantzonerna finns kvar. Inom de områden granen dominerar och är härskande idag skall granen vara fortsatt härskande.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Utbredningen av triviallövskog är minst 100 ha
- Ek med en diameter över 30 cm har frihuggits.
- Äldre tallar har frihuggits

2014-03-21

- Gamla aspar har frihuggits
- Död ved i olika former förekommer med minst 20 kubikmeter/hektar beräknat över hela skötselområdet, med ett nedre gränsvärde på 10 kubikmeter/ha, med minst 5 lågor per hektar, beräknat över hela skötselområdet
- Andelen barrträd utgör mindre än 10 % av grundytan inom lövdominerade delområden. Med lövdominerade områden menas de områden som består till mer än 50 % av grundytan utgörs av lövträd idag.
- 5 av följande fågelarter förekommer frekvent i reservatet; entita, mindre hackspett, vittryggig hackspett, gråspett, gröngöling, svarthätta, grönsångare, nötväcka, trädgårdssångare, stjärtmes, mindre flugsnappare
- Strandskinnlav förekommer på minst 5 träd över hela området
- Arterna rosa skärelav, läderlappslav, rödbrun blekspik, småflikig brosklav, aspgelélav, plattfjädermossa, talticka, korallblylav, veckticka och stiftgelélav förekommer i området.

Skötselåtgärder:

Skötselområdet är mycket variationsrikt och svårt att avgränsa till mindre delområden. Även satellitbilder ger till viss del en missvisande bild över beståndsindelning. Förvaltaren måste själv avgränsa ytorna enligt ”micro-management” och följa naturens variationer.

I de bestånd granen idag utgör en mindre andel än 30 % av grundytan ringbarkas eller fälls all gran, granar kan också fejas för att skadas så allvarligt att de dör på sikt. Uppväxande gran röjs bort i området.

I bestånd där granen utgör 40 – 50 % av grundytan skall lövet gynnas och granen avtrappas etappvis med målet att skapa en lövskog. Ca 20 % av den totala grundytan åtgärdas inledningsvis genom att granen dödas med hjälp av ringbarkning, fällning och fejning för att skadas så allvarligt att de dör på sikt. All uppväxande yngre gran (< 7 cm dbh) röjs bort inledningsvis.

I de bestånd där granen utgör 60 – 70 % av grundytan görs en bedömning om granen utgör ett hot mot de gamla aspar, äldre lövträd och gammal tall som finns i området. Om granen piskar stammar och/eller växer upp i kronan på träden skall den dödas antingen genom ringbarkning eller genom fällning. Inom bestånden dödas ca 10 % av granen för att öka mängden död ved.

I de områden granen är totalt dominerande (> 80 % av grundytan) skall naturvärden knutna till gran prioriteras. I dessa områden skall ca 10 % av granen dödas genom ringbarkning, fällning och genom fejning för att skadas så

2014-03-21

allvarligt att de dör på sikt. Detta görs heterogent över hela beståndet för att skapa högre naturvärden genom en mer naturlig dynamik och bättre skiktning.

De träd som fälls och dödas på fastmark ska vara kvar inom området för att öka volymen död ved, de granar som står i lövsumpskogar bör tas bort om markskador kan undvikas. Detta för att gynna de växter som är beroende av solljus på marken och för att granen kan ses som "onaturlig" på dessa marker.

Gamla lövträd ska friställas från träd som växer in i kronan. Detta ska göras över hela skötselområdet. Vid konflikt mellan olika naturvärden prioriteras de enligt följande; Äldre ädellöv, äldre tall, äldre asp, ädellöv, äldre övrigt löv, äldre gran, asp, löv, tall och gran. Åtgärderna bör utföras på sensommaren/hösten för att minska problematiken med granbarkborre och vara spridda under flera års tid med minst två år mellan varje ingrepp.

Träd som hotar att falla på byggnader får fällas.

Skötselplanens skötselområde 3: Ungskogar med stor andel löv 22,5 ha

I skötselområdet ingår det yngre skogar med en variation från nedbetade hyggen till något äldre där lövet har kommit ovanför beteshöjden.

Målbild:

Det övergripande målet är att skapa lövdominerade skogar rik på naturliga strukturer

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Utbredningen triviallövskogar är minst 22 ha
- Andelen gran utgör mindre än 5 % av grundytan
- Medelhöjden på träden uppgår till minst 4 m
- Död ved uppgår till minst 5 kubikmeter/hektar sett till hela området

Skötselåtgärder:

Inom hela området röjs gran bort. Där lövet betas för hårt av vilt kan det bli aktuellt att stängsla hela eller delar av beståndet.

Skötselplanens skötselområde 4: Ungskogar med stor andel barr 9,7 ha

Yngre skogar som huvudsakligen är röjda tidigare. De flesta bedöms vara ca 30 – 40 år. Bestånden är barrdominerade.

Målbild:

2014-03-21

Det övergripande målet är att skapa skogar med större andel död ved och på sikt skapa skogar med naturskogsstrukturer och arter.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Död ved i olika nedbrytningsstadier uppgår till minst 10 m³/ha sett till hela området.
- Det finns en god åldersspridning
- Det finns minst 3 luckor (ca 10 – 15 m i diameter)/ha i trädsiktet för att hjälpa ny förnygring

Skötselåtgärder:

Inom hela området dödas ca 10-30 % av stammarna genom fällning, skrapning och ringbarkas. Till vissa områden koncentreras det till luckor för att skapa en heterogenitet. Detta görs som en engångsåtgärd. Om det är möjligt så är det positivt med naturvårdsbränning i området med ett mål om att döda ca 30 % av stammarna.

Skötselplanens skötselområde 5: Våtmarker

96,6 ha

De våtmarker som inte bedöms som älvängar eller ingår i högmossen. Stora delar bevuxna med videsnår och bitvis mycket blöta.

Målbild:

Våtmarkerna ska ha en öppen prägel och vara en bra häckningslokal för fågel.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Utbredningen våtmarker är 96 ha
- Andelen uppväxande buskage utgör mindre än 10 % av ytan
- Typiska arter så som trana, sångsvan, grönbena, vattenklöver och vattenbläddra för biotopen ska finnas i gynnsamt tillstånd.
- Naturlig hydrologisk regim råder

Skötselåtgärder:

Den igenväxningsvegetation som idag växer på våtmarkerna röjs bort förutom i kantzoner

Skötselplanens skötselområde 6: Älvängar

127,8 ha

De våtmarker som klassificerats som älvängar. Inom delar av området är videuppslaget stort.

Målbild:

Älvängarna ska ha en öppen prägel och ska kontinuerligt slåtrass eller betas.

2014-03-21

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Utbredningen av älvängar är 127 ha
- Andelen uppväxande buskage utgörs av mindre än 5 % av ytan
- Skötselområdet skall översvämmas årligen. Minst vart 10:e år skall skötselområdet vara översvämmat i minst 2 veckor under vegetationsperioden
- Ingen påtaglig minskning av hos de typiska arterna så som sångsvan, trana, grönbena, sjöfräken, slätterblomma, kärrviol och tätört hos naturtypen

Skötselåtgärder:

Årligen slås älvängarna för att behålla den öppna prägel. Den igenväxningsvegetation som idag växer på älvängarna röjs bort förutom i kantzonen. Om möjligt kan betesdjur användas i området.

Skötselplanens skötselområde 7: Högmosse

368,1 ha

Den högmosse som utgör Jordbärsmuren samt omgivande kantskog och laggkärr.

Målbild:

Naturlig hydrologiska regim ska råda och att det öppna mosseplanet ska bevaras. Kantskogen ska få utvecklas fritt.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Utbredningen av högmossen är minst 368 ha
- Högmossens öppna ytor saknar igenväxningsvegetation
- Naturlig hydrologisk regim råder
- Naturtypens strukturer och funktioner (hydrologi, död ved) ska finnas och processer tillåts fortskrida med en naturlig dynamik
- Typiska arter så som ljungpipare, trana, rundsilesår, tuvsäv, rostvitmossa, flytvitmossa och flaggvitmossa skall förekomma i gynnsam omfattning

Skötselåtgärder:

De diken som finns i västra kanten läggs igen. Diket finns utmarkerat på anläggningskartan (sid 14). Kantskogen och laggkärrarna ska få ha en fortsatt naturlig dynamik.

Skötselplanens skötselområde 8: Vatten

212,8 ha

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Utbredningen av biotopen är minst 212 ha
- Vattnet håller en god vattenkvalitet

2014-03-21

- Vattnet har en naturlig eller naturliknande reglerad vattendynamik som skapar goda förutsättningar för de arter och naturtyper som är beroende av årliga översvämningar
- Ingen minskning av populationerna hos de typiska arterna i naturtypen

Skötselåtgärder:

Ingå åtgärder planerade

Skötselplanens skötselområde 9: Fåglar

988,2 ha

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Inom reservatet skall det årligen häcka 1-3 par sångsvanar
- Inom reservatet skall det årligen häcka minst 1 par av fiskgjuse
- Inom reservatet skall det årligen häcka minst 1-3 par tranor
- Inom reservatet skall det årligen häcka minst 2-5 par ljungpipare
- Inom reservatet skall det på sikt häcka minst 1 par av vittryggig hackspett årligen

Skötselåtgärder:

Inga speciella åtgärder är planerade. De skötselåtgärder som föreslagits i de andra skötselområdena ska bidra för att uppfylla dessa bevarandemål.

Skötselplanens skötselområde 10: Friluftsliv

988,2 ha

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Naturreservatets gränser skall vara tydligt markerade
- En välmarkerad stig med spänger ska finnas ut på Jordbärsmuren
- Ett ca 1,5 m högt utkikstorn ska finnas i utkanten på Jordbärsmuren
- Två väl underhållna informationsskyltar med beskrivning av reservatet ska finnas
- En parkering anläggs i anslutning till riksväg 56

Skötselåtgärder:

För placering av friluftsanläggningar se skötselkartan sidan 14.

Naturreservatets gräns markeras i fält och informationsskyltar sätts upp. Ett mindre utkikstorn sätts upp i anslutning till högmossen och stig markeras från parkeringen. Vid blöta passager anläggs spänger.

3. Uppföljning

3.1 Uppföljning av skötselåtgärder

2014-03-21

Av Länsstyrelsen tillförordnade naturbevakare eller andra anlitade entreprenörer ansvarar för årlig dokumentation och rapportering till Länsstyrelsen av vilka åtgärder som genomförts och när de genomförts. Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning och utvärdering av genomförda skötselåtgärder sker.

3.2 Uppföljning av bevarandemål

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs vartannat år för:

- Utkikstorn

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs var 6:e år för:

- Älvängar
- Andelen gran inom ungskogar med stor andel löv
- Andelen uppväxande buskage inom älvängar och våtmarker
- Översvämningar och naturlig hydrologisk regim
- Medelhöjden inom ungskogar med stor andel löv
- Informationsskyltar
- Stigar
- Gräns

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs var 12:e år för:

- Träd har frihuggits
- Luckor inom ungskogar med stor andel barr
- Andelen gran inom lövskogar
- Högmossens öppna ytor saknar igenväxningsvegetation
- Uppföljning fågel

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs var 24:e år för:

- Död ved
- Naturtypsutbredning
- Typiska arter
- Åldersspridning
- Vattenkvalité

Parametrar och mått framgår av preciseringarna av bevarandemålen för respektive skötselområde.

4. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Priori- tering	Finansiering
Markering av gräns	Initialt	Reservatets gräns	1	Skötselanslaget
Uppsättning av informationsskyltar	Initialt	Enligt skötselkarta	1	Skötselanslaget
Frihuggning av ek och tall	Snarast	Skötselområde 2	1	Skötselanslaget
Slåtter av älvängar	Varje år	Skötselområde 6	1	Skötselanslaget
Igenläggning av diken	Initialt	Skötselområde 5,6 och 7	2	Skötselanslaget
Markering av stig och spångning	Initialt	Enligt skötselkarta	2	Skötselanslaget
Uppförande av utkikstorn	Initialt	Enligt skötselkarta	2	Skötselanslaget
Uppföra parkeringsplats	Initialt	Enligt skötselkarta	2	Skötselanslaget
Fällning, ringbarkning och fejning av gran	Initialt och därefter vart annat till vart 12:e år beroende på behov	Inom skötselområde 2,3 och 4	2	Skötselanslaget
Röjning av gran	Initialt och därefter vart 12:e år	Inom skötselområde 2 och 3	2	Skötselanslaget
Röjning av buskage	Initialt och därefter vart 6:e år	Skötselområde 5 och 6	2	Skötselanslaget

5. Revidering

Skötselplanen gäller tillsvidare men det är lämpligt att revidera den om 15 år.

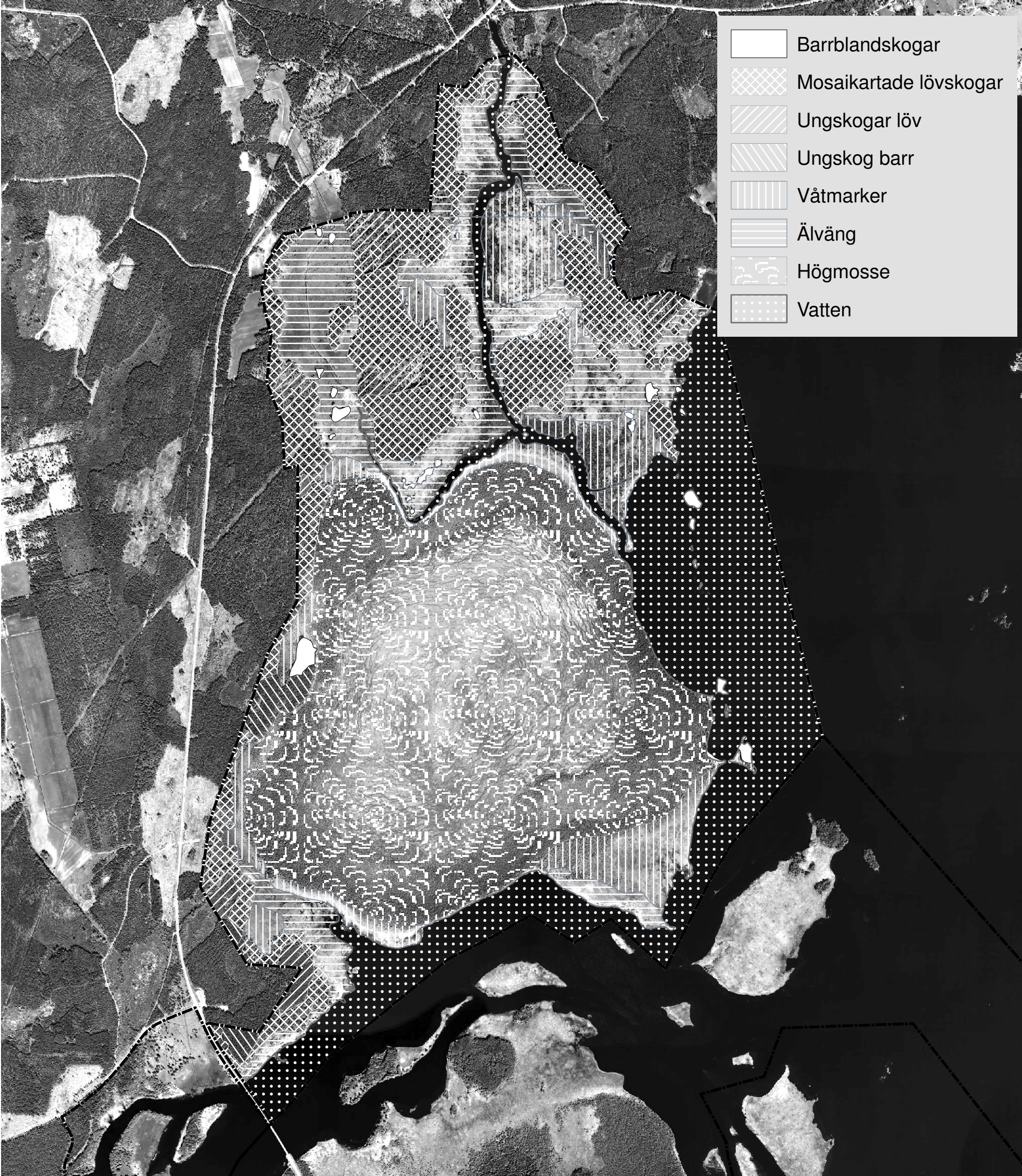
Länsstyrelsen
Gävleborg

Tillhör skötselplan
2014-07-01

Dnr 511-5524-11
80-219

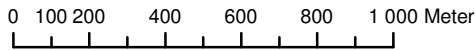
13 (14)

Jordbärsmurens naturreservat
Skötselområdeskarta

Bakgrundskarta: Ortofoto

Skala 1:20000

Karta tillhörande skötselplan för Jordbärsmurens naturreservat
Gränsen är inmätt i fält

Centrumkoordinater N: 6688090 E: 607370

© Lantmäteriet

Postadress	Besöksadress	Telefon	Faxnummer	E-post adress
Länsstyrelsen 801 70 Gävle	Borgmästarplan	010-225 10 00	010-225 11 50	gavleborg@lansstyrelsen.se

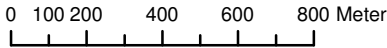

Jordbärsmurens naturreservat
Skötselanläggningar

Bakgrundskarta: Ortofoto

Skala 1:20 000

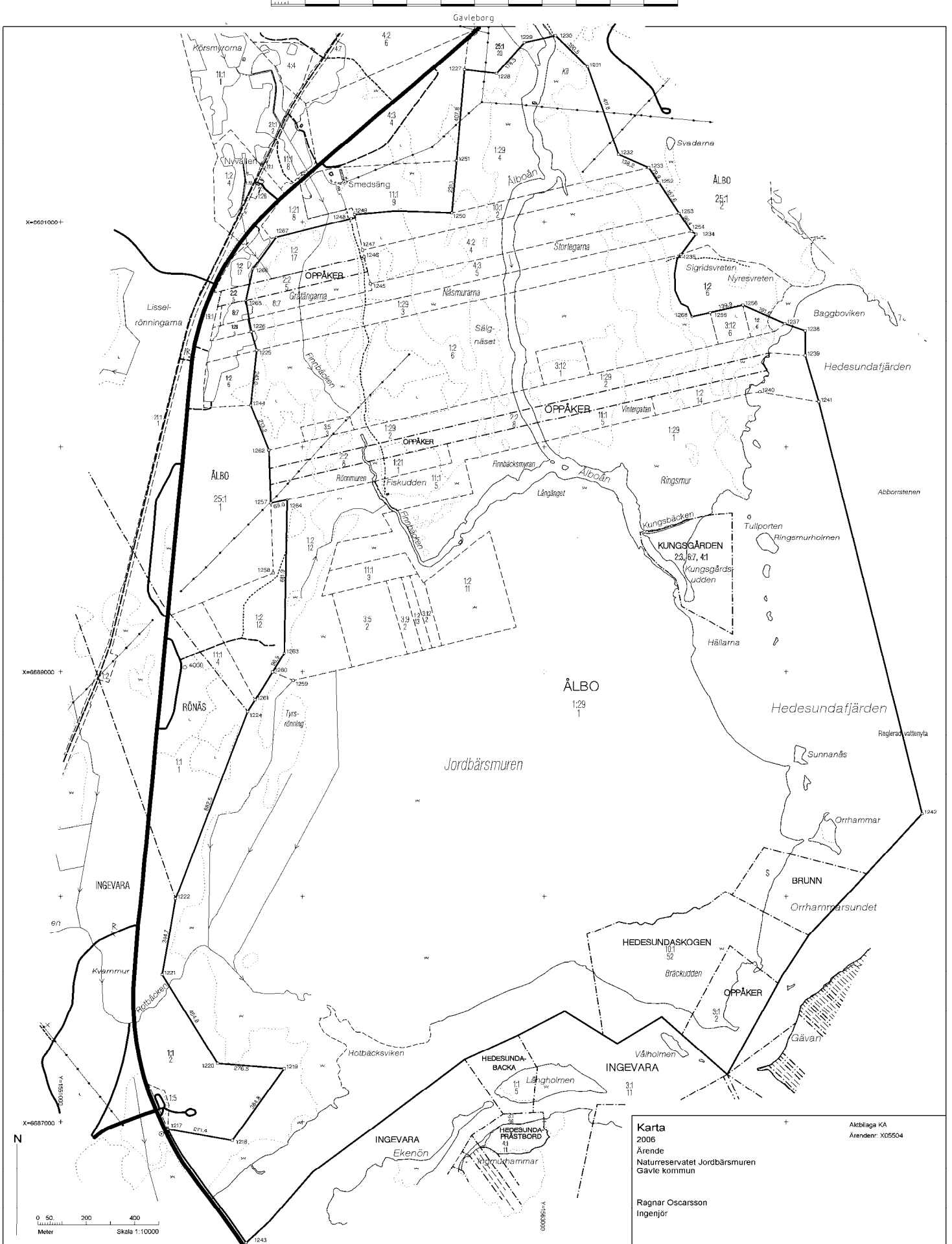
© Lantmäteriet

Karta tillhörande skötselplan för
Jordbärsmurens naturreservat
Gränsen är inmätt i fält

Centrumkoordinater N: 6688090 E: 607370

LANTMÄTERIMYNDIGHETEN

Lantmäterimyndigheten
Gävleborgs län

TEKNISK BESKRIVNING
2006-08-24

Aktbil TBE
Dnr X05504

Naturreservatet Jordbärsmuren
Gävle kommun, Gävleborgs län
Yttre och inre kvalitet: 0,02-0,50m

Koordinatförteckning (RT 90 2.5 GON V 0:-15, RH 70)

	Punkt nr	X	Y	Markering
	Brytpunkter naturreservat			
21EGS GRN	1263	6689083.51	1561925.02	tp
	1264	6689765.30	1561936.69	tp
	1265	6690649.74	1561765.94	tp
	1266	6690790.79	1561794.78	tp
	1267	6690931.91	1561891.55	tp
	1268	6690576.57	1563610.40	tp
	Gränspunkter			
21EGS GRÄ	1217	6686966.79	1561443.39	rm
	1218	6686916.33	1561710.06	rm
	1219	6687235.80	1561924.48	rm
	1220	6687258.80	1561648.97	rm
	1221	6687651.46	1561419.51	rm
	1222	6687991.56	1561475.35	rm
	1224	6688822.18	1561773.40	rm
	1225	6690426.86	1561810.51	rm
	1226	6690511.06	1561788.50	rm
	1227	6691677.43	1562670.11	rm
	1228	6691660.60	1562803.21	rm
	1229	6691797.14	1562917.39	rm
	1230	6691827.67	1563046.67	rs
	1231	6691690.67	1563178.99	rm
	1232	6691299.25	1563306.90	rm,tp
	1233	6691240.90	1563432.14	rn,tp
	1234	6690945.63	1563627.91	rm,tp
	1235	6690856.16	1563564.90	rm,tp
	1237	6690546.00	1563995.00	om
	1238	6690515.00	1564079.00	om
	1239	6690405.00	1564079.00	om
	1240	6690243.00	1563892.00	om
	1241	6690200.00	1564135.00	om
	1242	6688368.00	1564563.00	om
	1244	6690185.14	1561785.92	rö.alp
	1245	6690724.08	1562281.36	rn
	1246	6690846.40	1562255.00	rn
	1247	6690875.69	1562248.29	rn
	1248	6691015.16	1562201.42	rn
	1249	6691032.93	1562215.58	tp
	1250	6691040.59	1562618.05	tp
	1251	6691270.97	1562636.88	rn
	1252	6691173.08	1563474.33	tp
	1253	6691039.27	1563557.59	tp
	1254	6690957.42	1563608.51	tp
	1255	6690594.81	1563685.72	rn
	1256	6690627.75	1563821.69	rn
	1257	6689750.16	1561869.37	rn
	1258	6689438.76	1561879.15	rn
	1259	6688962.38	1561961.45	alp
	1260	6688999.37	1561876.91	rn
	1261	6688874.42	1561803.92	tp
	1262	6689985.86	1561861.68	rn

21EGS POL Referenspunkt för GPS
4000 6689019.54 1561513.85 rs Höjd 58.06

Förklaringar till markeringar

alp = Aluminiumpåle
om = Omarkerad gränspunkt
rm = Rör i mark
rm,tp = Rör i mark, träpåle
rn = Råsten
rn,tp = Råsten, träpåle
rs = Rör i sten
rö.alp = Röse, träpåle
tp = Träpåle

I tjänsten

Ragnar Oscarsson
Ingenjör

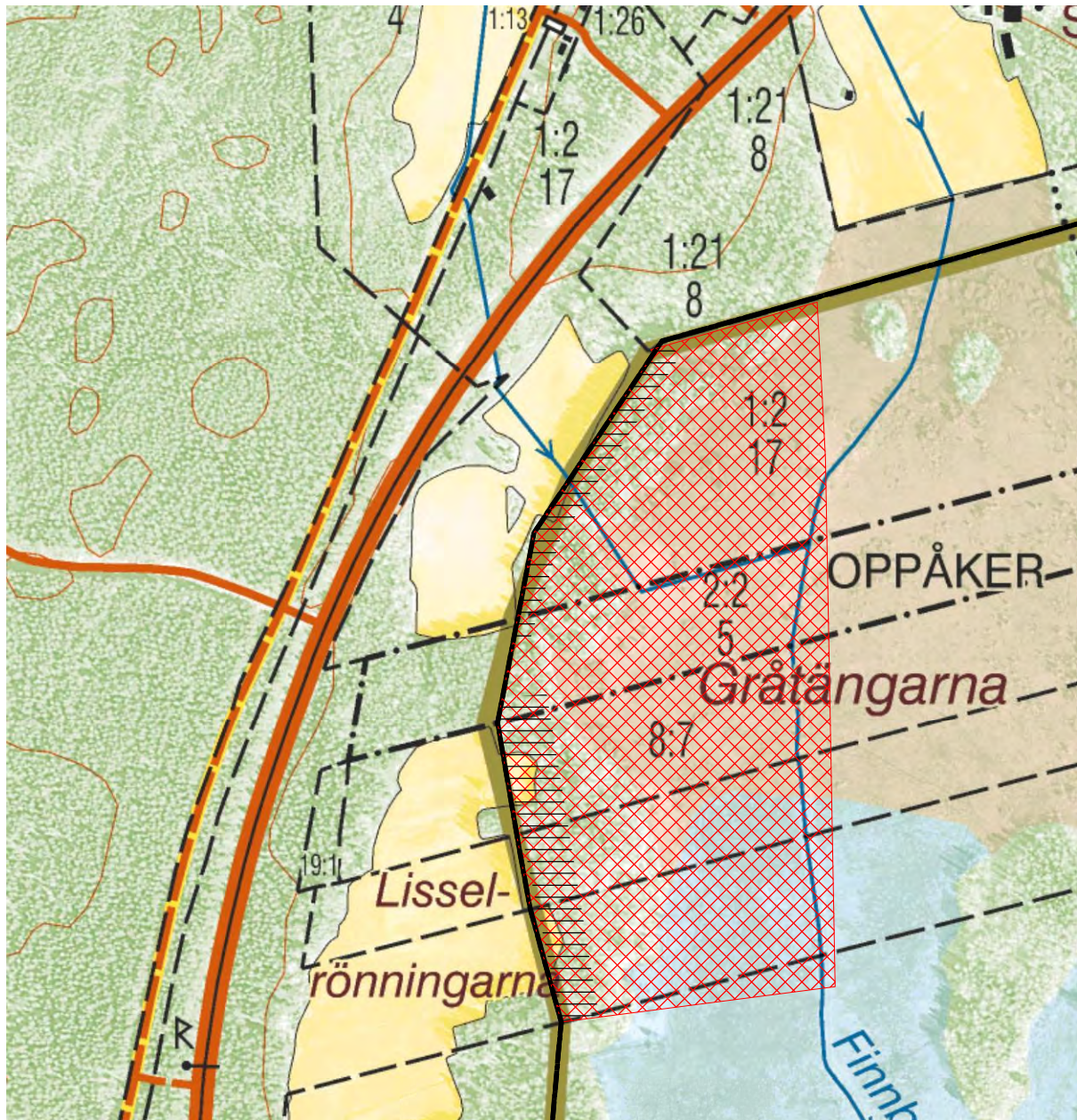
Länsstyrelsen
Gävleborg

Tillhör beslut
2014-07-01

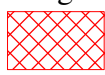
Dnr 511-5524-11
80-219

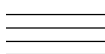
Bilaga 6

Jordbärsmurens naturreservat Föreskriftskarta

Bakgrundskarta: Fastighetskartan

 Område i vilket diken får underhållas
efter Länsstyrelsens tillstånd

 Underhåll åkerkanter

Skala 1:5000

0 20 40 80 120 160 200 Meter

Föreskriftskarta för Jordbärsmurens naturreservat
Gränsen är inmätt i fält

Centrumkoordinater N: 6688090 E: 607370

 Naturreservatsgräns

© Lantmäteriet

Postadress

Besöksadress

Telefon

E-post adress

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Borgmästarplan

010-225 10 00

gavleborg@lansstyrelsen.se

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga detta beslut skall Ni göra det *skriftligen* hos **Regeringen, miljödepartementet**.

Brevet med överklagandet skall dock lämnas eller skickas till Länsstyrelsen, 801 70 Gävle.

Skrivelsen med överklagandet måste ha kommit in till Länsstyrelsen inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet.

Om överklagandet kommer in för sent kan det inte tas upp till prövning.

Ni skall i överklagandet ange vilket beslut Ni överklagar, vilken ändring Ni vill ha och vilka skäl Ni har för ändringen.

Ange Ert namn samt skriv under överklagandet.

Vill Ni veta mera om hur man överklagar kan Ni ta kontakt med Länsstyrelsen, telefon 010-225 10 00.

UPPLYSNINGAR

Regeringen prövar efter överklagande beslut av statliga myndigheter i frågor som rör bildande av naturreservat, utom frågor om ersättning, (18 kap 1 § miljöbalken).

Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen och Fiskeriverket får överklaga beslut om bildande av naturreservat (40 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.).

Beslut om bildande av naturreservat får även överklagas av den som domen eller beslutet angår, om avgörandet har gått honom eller henne emot samt den myndighet, kommunala nämnd eller annan som enligt vad som är särskilt föreskrivet i balken eller i föreskrifter meddelade med stöd av balken har rätt att överklaga. Denna paragraf innebär inte någon inskränkning av rätten att överklaga enligt bestämmelser i rättegångsbalken (16 kap 12 § miljöbalken).